Nr, 14-15. III-JI METAI.

1929 m. Spalių m. 15 d.

VYTIS

REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: Vilnius, Zakreto g-vė Nr. 10-2. Redakcija priima antradieniais ir penktadieniais nuo 10 iki 12 val.	Eina du kartu į mėnesį.	Atskiro numerio kaina 15 skat. arba 20 liet. centų. Prenumeratos kaina 3 mėn. 80 skat. arba 1 litas. Metams—3 auks arba 4 litai.

Ką pasės tą nupiaus.

Labai dažnai spaudoj ir šiaip privačiuose pasikalbėjimuose tenka girdėti lenkų daromi lietuviams užmetimai, kad lietuviai esą tokie atkaklūs šovinistai, kad su jais ir geros valios lenkams negalima sugyventi ir susikalbėti. Beto užmeta dar, kad Vilniaus lietuvių jaunimas esąs šovinistinioj dvasioj vyresniųjų auklėjamas ir pilnas pripumpuotas neapykantos lenkams. Abelnai, sako, lietuviai taip esą nusistatę prieš lenkus, kad kas tik esą lenkiško, nors būtų kartais sektina ir priimtina, vistiek nekenčia ir ignoruoja.

Taip kalba ir rašo lenkai apie Vilniaus lietuvius ir lietuvių jaunimą, kuris ateity sudarys Vilniaus krašto lietuvių inteligentiją, su kuria reiks darbuotis ir skaitytis.

Sunku yra įrodinėti ir ginčytis su žmonėmis, kurių prigimtis yra tokia, kad jie stengiasi visą kaltę suversti kitiems, o patys likti teisūs, nekalti. Tokie žmonės kitame pamato ir šiaudą, o savyjė nepastebi ir vežimo. Tas pats yra ir čia.

Išklausius aukščiau daromų lietuviams užmetimų, norėtųsi užklausti, ar Vilniaus lenkų visuomenė žino, ar ji kartais pagalvoja, kad didžiausia tos neapykantos Vilnijoj kaltininkė yra kaiptik pati lenkų visuomenė. Juk tos visuomenės elgesys su Vilniaus krašto lietuviais daugiau nieko negali atnešti kaiptik neapykantą. Vilniaus lietuviai mato lenkų visuomenės šnairavimą į juos, jaučia tylią lenkų neapykantą lietuviams ir visą tai su skausmu giliai širdin krauna.

Dabar eiklm toliau. Paimkim mes šiandieninę Vilniaus lenkų ir abelnai visos Lenkijos spaudą, o ypač dar raudonąją spaudą, kuri visai nesivaržydama plūsta lietuvius, skieidžia melagingas apie Lietuvą žinias, visokiais būdais šmeižia Lietuvą ir jos žymesnius asmenis. Argi tie žmonės, kurie darbuojasi toj spaudoj, mano, kad jie tuomi pasiekia teigiamų rezultatų ir prisidėda prie taikingo tų dviejų tautų sugyvenimo. Argi jie mano, kad tuomi sušvelnins įtemptus Lenkų — Lietuvių santykius ir parodys lietuviams bent kiek savo palankumo. Anaiptol ne, jie dar gilesnę bedugnę kasa ir didesnę neapykantą sėja tarp tų dviejų kadaise broliškų tautų, kurių praeitis yra drauge ir garbinga ir liūdna. Gyvenime, rodos, protingi žmonės tokiomis metodėmis nesivadoja, nes ir patarlė sako: „Piktumu meilės neįgysi.“

Pati toji spauda nebūtų dar tiek pavojinga, jeigu ji neturėtų įtakos į visuomenę. Bet deja, reikia pažymėti, kad šiandien lenkų raudonosios ir endekiškos spaudos įtaka į visuomenę yra žymi. Toji spauda turi

pavergusi minias ir jomis diriguoja . Todel tos spaudos netikrų ir pramanytų apie Lietuvą žinių skleidimas yra stačiai kiršinimas sufanatizuotos lenkų visuomenės prieš vietinę lietuvių visuomenę. Ir jeigu šiandien pastebima tamsiuose lenkų visuomenės sluoksniuose neapykanta lietuviams, tai čia didžiausia kaltė krenta lenkų spaudai, kuri sugebėjo įdėgti tą neapykantą. Todel ir iš lietuvių pusės sunku jau butų reikalauti, kad už tokį „palankumą" atsilygintų savo nuoširdumu.

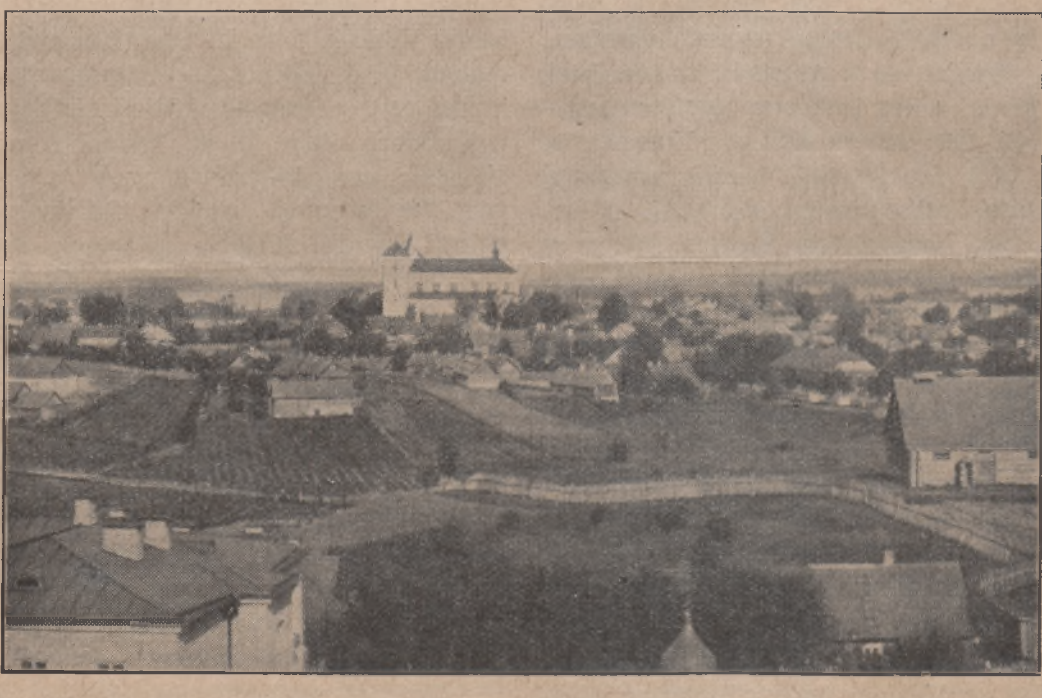
Vilniaus lietuviams viešai lietuviškai besikalbant dažnai tenka pritirti iš lenkų visuomenės ironiškų pašiepimų ir netkoliojimo žodžių. Nenuostabu, jei pašiepimas tenka išgirsti iš eilinio gatvės perėjūno, bet dažnai tenka išgirsti ir iš inteligentinės išvaizdos žmonių ir net iš valdininkų.

Nesenai dar taip lietuvių būreliui grįžtant iš Verkių, garlaiviu, stebėjosi vienas ponas, kad mes viešai lietuviškai kaibamės. Ir ironiškai kreipdamasis į savo palydovę būk tai klausė: „Klausyk, Maryte, kaip jie čia kalba, ar netiktais rumuniškai. Iš kur jų čia ėmėsi; kokia biauri kalba, net klausyti nemalonu." Žmona atsakydama su pašiepimu pabrėžė, kad tai esą lietuviai iš Kauno, Valdemaro žmonės, kurie Vilniaus nori. Nueidami palydėjo mus dar keliais „riebiais" žodžiais, bet mes jaų mažai klausėm, nes ramybės dėliai pasitraukėm į šalį.

Arba štai vėl dvisavaitės tam atgal važiuojant traukiniu, antroj klasėj, vienas gelžkelietis, matyt dar koks vyresnysis, tyčiodamasis su pašiepimu, pusiau lenkiškai pusiau lietuviškai, kreipdamasis į kažkokį civilį kartojo: „Žiūrėk, Voldemaro žmones važiuoja į Vilnių." Beto ironiškai pradėjo pilti darkytus lietuviškus žodžius, kurių čia net negražu kartoti, bet kuriuos lietuviams dažnai tenka girdėti iš Vilniaus chuliganų lūpų. Toks to gelžkelėčio koliojimasis labai užgavo mane ir iš užsienio važiavusią ponią, kurią aš lydėjau ir lietuviškai, su ja kalbėjom. Ponia stebėjosi, kad lenkų valdininkai yra tokie storžieviai ir su keleiviais nemaudagūs. Pradžioj norėjau gelžkeliėčiui padaryti pastabą, bet atsiminęs, kad užkabinus tokį neliečiamą valdininką, jis dar labiau įsiūs, daviau ramybę ir tik pasitraukėm nuo jo kompanijos, kuri jį lydėjo.

Tokių faktų galima būtų parašyti kelis šimtus, bet, manau, užteks ir šitų faktų, kurie aiškiai rodo atmosferą, kurioj Vilniaus lietuviams reikia gyventi. Šiandien sufanatizuotas Vilniaus lenkų endekas pykčiau ir su didesne neapykanta žiūri į lietuvius, negu kadaise žiūrėjo į savo okupantus rusus ir vokiečius.

Dabar dar pažiūrėkim, kokioj neapykantos lietuviams dvasioj yra išauklėtas Vilniaus lenkų jaunimas. Jis žiūri į lietuvių jaunimą su nepasitikėjimu ir neapykunta. Išgirdęs lietuviškai kalbant, tai jis nepraleis neužkabinęs, o dažnai duoda valią net rankoms. Juk daug kartų atsitiko, kada lenkų jaunimas užpuolė lietuvių jaunimą, apdaužė jį, apstumdė ir kepures numėtė. Bet ką čia kalbėti apie nesubrendusį jaunimą, kad štai universiteto studentai, jau žmonės subrendę, nusistovėję, o vienok išgirdę lietuviškai kalbant, tai nepraeis ramiai, bet tuoj palydės panašiais žodžiaio: „litwin, saki pasaki, jedź do Kowna." Argi toks elgesys tų žmonių, kurie ruošiasi į visuomenės vadus, gali atnešti teigiamų rezultatų, ar gali prisidėti prie tų dvie-

Trakų miestelis, seniau Trakai buvo Did. Liet. kun. rezidencija. Čia gyveno Kęstutis su savo žmona Birute, čia gimė ir mirė Vyt. Didysis. Kitais metais minėsime 500 m. sukaktuves nuo Vytauto mirties.

jų jaunimų artimesnio sugyvenimo ir bendradarbiavimo? Žinoma, kad ne ir dar kartą ne!

Šią skaudžią mums opą, keldami viešumon, turime tikslo, kafp ir atsakyt į pastarųjų sąvaičių endekų spaudos puolimus ir skleidžiamas visokias nesąmones apie mūsų Vilnijos lietuvišką visuomenę.

Mum atrodo, kad tie patys endekai, aiškiai supranta visas pasėkas tokių nepamatuotų puolimų prieš mūsų lietuvišką visuomenę. Jie tais puolimais ir užkabinėjimais ištikrųjų tik gilina tą bedugnę tarp vienos ir kitos tautų. Įžiūrėjimas kiekviename lietuvio žingsnį nelolajumo valstybės atžvilgiu žymių, ir nuolatinis pjudymas ir siundymas vienos tautos prieš kitą anaiptol nesuartins tų dviejų tautų ir galime drąsiai tvirtinti, kad pasėkoj — bus pasėta dar didesnė neapykantų sėkla vienų prieš kitus.

Taigi ponai endekai ir visoki atėjūnai — galileušai liaukitės kiršinę Vilnijos lietnvius. Vilniaus krašto lietuviai yra pakankamai lojalūs valstybės atžvilgiu ir sugebės taikingai sugyvent su vietos lenkiška visuomene. Jūsų gi nuolatiniai kiršinimai ir puolimai gali atnešt vaisių labai fatališkų.

IŠ VISUR IR APIE VISKĄ.

Didelis skandalas sovietų atstovybėj

Radio pranešimu, rusų ambasadoj Paryžiuj įvyko didelis skandalas. Į ambasadą atvyko Sovietų politinės policijos agentas ir pareikalavo, kad pirmasis ambasados patarėjas Besedovskis tučtuojau sugrįžtų į Maskvą pasiaiškinti dėl savo heretiškų pažiūrų. Tarp agento ir Besedovskio kilo karštas ginčas. Besedovskis atsisakė važiuoti ir pareiškė, kad išeis visai iš ambasados. Kada duris užtojo ginkluoti sargybiniai. Besedovskis iššoko pro langą ir pabėgo, palikdamas ambasadoj savo žmoną ir vaiką. Kadangi žmoną ir vaiką užlaikė įkaitais, Besedovskis kreipės į policiją, kuri, po ilgų derybų, išvadavo Besedovskio šeimyną. Besedovskis, kuris buvo rusų ambasados patarėjas Tokio, tas pareigas eina Paryžiuj nuo 1927 m. ir išvažiavusio į Londoną Dovgalevskio buvo paliktas chargé d'affaires, pareiškė „Matin" korespondentui, kad iš Paryžiaus niekur nevažiuos ir kad prašys, jei reikės, policijos apsaugos nuo tolesnių Sovietų agentų machinacijų.

Jubiliejiniai metai pratęsiami.

Sąryšy su vis dar augančiu maldininkų skaičium ir katalikų pasaulio susidomėjimu piligrimų kelionėmis į Romą, Popiežius pratęsė jubiliejinius metus iki 1930 m. vidurio.

Anglų-Sovietų susitarimas.

Londonas. X. 4 (Elta). Anglų užsienių reikalų ministeris Hendersonas ir Sovietų ambasadoriaus Paryžiuj Dovgalevskio pasirašytas susitarimas jau paskelbtas spaudoj. Jis liečia ginčytinų Anglijos SSSR klausimų sureguliavimo procedūrą. Apsvarstytieji klausimai yra šie: 1) apibūdinimas vyriausybės nusistatymų 1921 m. sutarčių atžvilgiu ir iš jo išplaukią klausimai; 2) prekybos sutartis ir ją liečią klausimai; 3) abipusės revendikacijos ir kontrrevendikacijos, vy-

PAVILIONIŠKIS.

„Jam buvo lemta"

(Tąsa).

Zosė atsisėdus ant žemės tuojaus apipurvino kulnis ir savo mediniu šaukštu ėmėsi daužyt apipiltą pamazgom žemę, kas suteikė jei didelio malonumo. Elzė tuojaus pastebėjo, kad židiny išgeso anglys, kas reiškė, kad reikalinga užstumt dumtraukis. Motina užkimšdavo dumtraukį su pagalba kastuvo arba šluotos. Elzė su tais įrankiais negalėjo duot sau pagalbos; tad ėmėsi gudrybių: užsikabino viena ranka aukštai išsikišusios plytos, užkopė viena koja ant žydinio ir tada ranka pasiekė blėtinį dangtį; pastūmė vieną kartą, ir antrą — užstūmė blėtą; bet kada triumfuodama norėjo nušokt žemyn, pametė pusiausvyrą ir nupuolė ant žemės, sukuldama galvą į kreslelį, kurį ankščiau buvusi pristumus prie krosnies.

Vaikai pakėlė didelį riksmą, nes Elzė ilgą laiką nesijudino iš vietos. Kaip bemataut atsidūrė prie mergaitės ir sergantis Matas; ją pakėlęs už pečių nutempė prie lovos ir vos pajegdamas beveik meste ją įmetė į nuosavą lovą. Elzė atgavo sąmonę, praplėšė akis ir pradėjo verkti. Prieš ją stovėjo susirietęs ir rankom atsirėmęs į lovos briauną Matas; bet jo veide pasirodė išgąstis: kūdikio smilkiny pamatė kraują; apsižvalgė aplink grįčią, bet jo žvilgsnis nieko nerado, kas galėtų ateit jam pagalbėt.

Taip, kaip stovėjęs, be viršutinių rūbų, basas, taip ir nusivilko prie durų ir išėjo. Vaikai ėmė dar labiau klykti. Iš kaimyninių būtų, veik visos moterys buvo išvaikščiojį: vienos į bažnyčią, kitos karvių milžti; tik ketvirtame būte Matas susirado piemenę Trumpienę.

Kada su ja grįžo namo, tai jiegos taip jį apleido, kad negalėjęs nei durų uždaryt. Senė pažvelgus į jį, suprato, kad ir jis esąs nesveikas.

— Gulkite tuojaus—tarė, o verkiančią Elzę nuo lovos pakėlus, pernešė ant suolo.

— Nutilk, kvailute—sušuko ant mergaitės—kas tau yra?

— Susišėriau... aimanavo Elzė.

— Kur?

— Nagi nukritau... nuo krosnies... per krėslą...

— Štai ji, snarglė! — koliojosi senė — tai kogi laipioji kur nereikia? Tave tik nubaudus ir tiek!

riausybių skolos ir kiti finansiniai klausimai; 4) žvejybos klausimai ir 5) ankstyvesnių sutarčių pritaikinimo klausimai. Be to, tučtuojau po pasikeitimo ambasadoriais, abidvi vyriausybės turės pasižadėti nevesti viena prieš kitą propagandos. Susitarimas turės būti patiektas anglų parlamentui. Patvirtinus jį parlamentui, vyriausybės paskirs ambasadorius.

Ar tikrai iš Amerikos?

Iš tiesų kitą kartą atrodo, kad skaitai ne Amerikos lietuvių laikraštį, o kokio nors mūsiškio karšto opozicionieriaus slaptai išleistą lapelį.

Štai, pavyzdžiui, katalikiškas „Darbininkas" drožia pranešimą apie Bružo sumanymą aplankyti Amerikos lietuvius. Čia apie p. Bružą randame tokių dalykų, kokių, tur būt, nė jis pats nesapnavo. P. Bružas paliekąs „Mūsų Rytojų" kažkokiam „Vilkų" štabui, o pats važiuoją tų „vilkų" organizuoti Amerikos lietuvių tarpe. Tam tikslui Amerikoj kursiąs laikraštį ir jau gavęs iš Lietuvos vyriausybės pašalpos 50.000 dolerių (pusę miliono litų!). Nuvažiavęs į Ameriką p. Bružas nesisakysiąs, kad jį siuntė vyriausybė ir tai net užginčysiąs, bet juo, esą, nereikia tikėti.

Tas pats „Darbininkas" seniau pranešdamas apie buvusio jo redaktoriaus Karoso areštavimą visai nedviprasmiškai išsitarė, kad reikią pagalvoti, ar Karosas čia kaltas, nes esančios aplinkybės (!) turėjusios iššaukti pasipriešinimą...

Skaitant tokius dalykius atrodo, kad jie galėjo būti tik čia pas mus tam tikruose pakiampuose sufabrikuoti. Bet klausimas, kiek Lietuvai patarnauja tie ponai redaktoriai, kurie įkaitusių galvų produkciją skelbia Amerikos lietuviams, kaip gryną tiesą.

Beje, laisvamaniškos „Naujienos" taip pat neatsilieka: pirmoj vietoj persispausdina iš latvių „Socialdemokrato" lenkų paleistą žinią, kad Lietuvoj prieš Ženevos posėdžius areštuota 300 socialistų, kurių 20 sušaudyta.

Lietuviški koncertai per radio.

„Naujienos" praneša, kad jų rūpesčiu, susitarus su Majestic atstovais Harri Alter ir J. F. Budriku, suorganizuota 13 lietuviškų radio koncertų, kurie prasidėjo nuo rugsėjo 17 dienos. Koncertuose dalyvauja lietuvių kvartetai ir solo dainininkai.

Atidengė Šerno paminklą.

Rugsėjo 15 dieną Čikagos lietuvių tautiškose kapinėse iškilmingai atidarytas paminklas prie a. a. Juozo Adomaičio — Šarno kapo. Atidengimo iškilmėse dalyvavę apie 3-000 lietuvių.

Paminklas esąs įspūdingas, aukštas, tik vienas esąs trūkumas, kad dėl lėšų stokos vietoj Šerno biusto tekę pasitenkinti vien bareljefu.

Paminklas kaštavęs su viršum 3.900 dolerių. Aukos buvo renkamos per pusantrų metų, bet surinkta dar tik apie 2.000 dolerių. Trūkstama suma papildyta padarius rinkliavą iškilmių metu.

Vytauto Didžiojo Jubiliejus taip pat neužmirštas.

Vyčių organizacijos 17-ame šeime nutarta stropiai ruoštis ateinančiais metais paminėti Vytauto Didžiojo jubiliejų.

Elzė prikišo galvą prie Trumpienes, kuri žiurstų nušluostė kraują, einantį iš žaizdelės smilkiny.

— Bliauna ir bliauna, kad ją ten kur.. nežino ir ko! — kalbėjo piemenė — bet kad kokiu pagaliu sušerčia tau per sprandą, tai tuomet žinotum, kai krist nuo krosnies... Nutylk, kitaip imsiu mušti.

Elzė nustojo verkus.

— Nusivalyk nosį; neturi žiursto ar kas?

Elžė išpildė įsakymą, o senė nuosaviais pirštais sutvarkė Vaciaus ir Zosės nosis.

— Dabar, vaikai, eisita į mano grįčią; pridirbot čia pakankamai šposų!—sušuko senė. — Elze, eik pati ir vaikus pasiimk drauge su savim.

Atidarė jiems duris ir išstūmė visus tris į prieangį. Prisiartino prie Mato, kuris sėdėjo susirietęs lovoj.

— Kas yra jums kūmai?

Ligonis rodė galvą, krūtinę ir stenėdamas dabaigė.

— Visiškai jėgų nustojau, nieko negirdžiu...

— Karštis neapsakomas nuo jūs muša—šnibždėjo senė—gerklė visa išdeginta; turbūt tai bus karštigė, ar kratė jus karštis?

— Oj, kratė, o vėliaus degino, ir vėl kratė...

— Kaip tik ir bus karštligė — galutinai aptarė atėjusi—tiktai tas kad tai nebus žieminė, bet pavasarinė karštligė, kuri aršesnė yra.

— Kas gi su ja daryti?—sudejavo Matas.

— Pusbonkis degtinės su pipirais reik išgert ir vėliaus užkalbėt silpnumas.

— Ar užkalbėsi tamsta?—šnibždėjo ligonis.

— Galiu ir aš užkalbinti tiktai, kad nieko nebūtų grįčioj, nes kitaip liga į kitą pereitų. Tuokart ilsėkitės, aš gi vaikus pas save paglobosiu.

Matas išsitiesė ant lovos; ji jam nušalusias kojas apsuko kailiniais; turėjo jau eiti namo, kaip staiga ligonis ėmė smarkiai kosėti.

— Išspiaukitė kūmai—sušuko.

Matas davė ženklą, kad negalįs.

— Atsiminkit kartą ant visados, kad ateity visada išspiautūt — mokino senė — kaip jus kosulys ims kamuoti, tai reikia galvą žemyn nuo lovos nulenkti, ir spiaudyt? Darysite! ką?

— Darysiu—tykiai atsiliepė Matas.

Piemenė rado suvo troboj Vacių su Zose, traukiančius sau iš rankų bliaujantį kačiuką, bet Elzės nebuvo.

— Nubėgo pas supuokles, ten!—paaiškino Vacius.

Mirė Štresemanas

Spalio 3 d. 5 val. ryto, Berlyne, mirė netiketai sirgęs širdiės liga Vokiėtijos užsienių reikalų ministeris p. Štresemanas.

Anglija ir Suv. Amerikos Valstybės pakelė savo atstovybės Varšuvoj į Ambasadas.

Tarpe Anglijos ir Suv. Amerikos valstijų vyrausybių iš vienos pusės ir Lenkijos vyriausybės iš antros, sutarta pakelt Lenkijos pasiuntinybes Londone ir Vašingtone į Ambasadas. Varšuvoj gi Londono ir Vašingtono pasiuntinybes taip pat į Ambasadas.

Manoma, kad Vokietijos vyriausybė taip pat prisidis prie šios inovacijos.

Dr. Tukas nuteistas 15 metų.

Bratislavos tribunole pasibaigė garsus slovakų partijos dr. Tuko ir jo kelių bendradarbių procesas. Dr. Tukas buvo kaltinamas išdavimų ir šnipinėjimu Vengrijos naudai, kuriai prieš didįjį karą Slovakija priklausė. Šis svarbus procesas ėjo jau nuo liepos m. 29 d. Nors tiesioginiai ryšiai tarp kaltinamųjų ir tam tikrų Vengrijos sluoksnių nebuvo įrodyti, kaltinamosios medžiagos pasirodė pakankamai ir dr. Tukas pasmerktas 15 metų, o „Slovako" redaktorius Snacky — 5 metams sunkiųjų darbų kalėjimo.

Zaleskį ištiko didelė nelaimė.

Lenkų užsienių reikalų ministerį Zaleskį vakar tarp Varšuvos ir Lovico netoli geležinkelio stoties Ocarow ištiko didelė automobilio nelaimė.

Stebuklingas Šv, P. M. paveikslas Trakų bažnyčioj

— Aš jai parodysiu!—pagriūmojo senė.

Ištikrųjų Elzė buvo jau prie supuoklių. Nubėgo ten todel, kad kiti vaikai bėgo ir kad buvo jau pamiršus apie savo sumušimą. Nieko ten labai įdomaus nebuvo prie supuoklių. Pro šalį prajojo Daknys sergančia kumele, kurią, sulig parėdymo ūkvaizdžio, pravadžiojo taip, kad atrodė it iš vandens ištraukta! Daknys buvo patenkintas tuo, kad „purą miežių ir puspurį žirnių gausiąs už gydymą." Sergančios kumelės pravadžiojimą pradėjęs jis nuo to, kad ėmęs vargšę kumelę lazda vanot per šonus, vanojo sąžiningai, net ligi miestelio, kur nujojo tabako nusipirkt, vanojo grįždamas, taip, kad net prijojus klampynę, kumelė nepavilkdama kojų, sustojo. Gal būt turėjusi pagalvot sau, kad neverta Dakniui paskutinių jėgų aikvot. Sustojus nejudėjo, o kojos vis giliau ir giliau lindo į purvą. Daknys suprato, kad raitas neišjosiąs. Jautė savo pereiga pridėt kumelei dar keletą lazdos smūgių, vėliaus nušliaužęs į balą, pakelė sermėgos padalkas ir braidydamas veik iki kelių išėjo į balos kraštą, kumelė stovėjo. Daknys susiješkojęs storą ilgą rykštę, užsimojęs nuleido ant kumelės. Pataikė į kaklą. Kumelė norėjus išvengt smūgio ir pasisukus į šalį mėgino pašokti, bet kadangi per daug giliai buvo nuskendę kojos purve, pasekmės buvo tos, kad parkritus į purvą, daugiau negalėjus pajudėt.

Daknys smarkiai sukeikė, o vaikai susirinkę ir aplink apstoję pradėjo triukšmingai šūkaut, mat vistik jiems buvo toks reginys nekasdieninis. Du kart pasikąsęs kairiąją ausį, Daknys greitu judėsiu nujuosęs savo diržą mostelėjo į vaikus, diržu taikydamas į vaikų kelnaites ir sušuko:

— Ar neisite į grįčią, ha!

Vaikai triukšmaudami išsilakstė, o Daknys skubidamas patvoriais nuėjo į arklidę. Nepagalbėjo atsargumo priemonės: susitiko su ūkvaizdžiu, kuris kaip tik tuo metu tvarkė svečių arklius.

Ponas Dūda buvo labai gerame ūpe, nes kadangi buvo privažiavusių daug svečių, tai nebuvo pavojaus kad šeimininkas susirūpins pats asmeniniai sergančios kumelės likimu, todel ir Dakniui nieko nekliuvo. Pašaukė arklininkus, paėmę virvių ir pagalių, visi nuėjo traukt iš purvo kumelę.

(Bus daugiau).

Zaleskis pats valdė automobilį ir norėdamas pralenkti kitą vežimą jis taip stipriai ir staigiai pasuko stabdį, jog automobilis su trimis keleiviais buvusiais jame, apsivertė.
Zaleskiui sulaužyta koja, o kitiem dviem keleiviam— kunigui ir seimo atstovui sudraskytas veidas ir rankos. Be to, kunigui sukrėstos smegenys ir jis buvo netekęs sąmonės.

Visi sužeistieji nugabenti į Varšuvą.

Nepr. Lietuvoje

ŪKININKAI PERKA DAUG MAŠINŲ.

Šį rudenį ūkininkai turtingesni į prekyvietes atveža daugiau javų ir kitų žemės ūkio produktų ir perka žymiai daugiau pramonės gaminių. Jau buvo rašyta, kad šį rudenį ūkininkai pirko ir dar perka kur kas daugiau trąšų, kaip kitais metais. Iš „Lietūkio“ patyrėme, kad ir žemės ūkio mašinų labai daug perkama, gal ir todėl, kad mašinos duodamos išsimokėjimui, bet daugiausia daro tas, kad pas ūkininkus atsiranda laisvų pinigų, kuriais stengiasi įsigyti savo ūkiui patogumų.

LAŠINIŲ BYLA.

Liaudininkams stovint prie valdžios vairo, buvo iškelta Ūkininkų sąjungos vadovybei baudžiamoji byla už apgavimą kariuomenės intendantūros pristątant vietoj lietuviškų — amerikoniškus lašinius kariuomenės reikalams.

Valstybės iždui buvo padaryta apie 200.000 litų nuostolių. Dabartinė vyriausybė šią bylą vėl iškėlė aikštėn ir šiomis dienomis prasideda šios bylos nagrinėjimas kariuomenės teisme.

Teisman stos 12 kaltinamųjų jų tarpe Dr. Draugelis ir veterinorius Mikšys. Liūdininkų bus pašaukta apie 120 žmonių.

PRALOTAS OLŠAUSKAS NUTEISTAS.

Spalio 13 dienę buvo paskelbtas Kauno apygardos teismo sprendimas praloto Olšausko byloj. Teismas rado kaltinamąjį pralotą Olšauską kaltu nužudyme Ustianauskienės ir nuteisė pralotą Olšauską 8 metams sunk. darbų kalėjimu.

Ši bylą buvo suįdomavus netik Lietuvos visuomenę, bet veik visa Europę.

Pažymėtinas įdomus supuolimas. 1928 metų rugsijo 13 dieną liko nusmangta Ustianauskienė. Ši byla tęsėsi 13 mėnesių. Teismo buvo nagrinėjama per 13 dienų ir teismo sprendimas kuriuo einant pralotas Olšauskas pripažintas kaltu šioj byloj, buvo paskelbtas 13 d. spalių mėn. Taigi skaitlinė „13“ Olšauskui buvo fatališka.

KLAIPĖDOS KRAŠTE IŠAUGO NAUJAS MIESTELIS.

Tilžė. (Elta). „Naujas Tilžės Keleivis“ praneša, kad Klaipėdos kraštą prijungus prie Lietuvos, labai išaugo Panemunės miestelis. Dabar pat statoma daug naujų namų ir steigiama daug naujų krautuvių. Vienų mėsos parduotuvių jau yra 40.

Vilniaus Kronika.

MIRĖ ČESLOVAS JANKAUSKAS.

Vilniuj mirė seniausis ir žymiausis lenkų laikraštininkas ir literatas. a. a. Česlovas Jankauskas, kuris liko labai iškilmingai palaidotas Vilniaus magistrato lėšomis Rasų kapuose.

VILNIAUS UNIWERSITETO IŠKILMĖS.

Vilniaus Universitetas spalių mėn. 9, 10 ir II d. apvaikščiojo savo 350 metų jubilejų. Iškilmėse dąlyvavo Lenkijos Vaistybės Prezidentos prof. Moscickis, ministerių kabineto nariai pryšaky su premjeru Svitalskiu ir daugelio universitetų delegacijų.

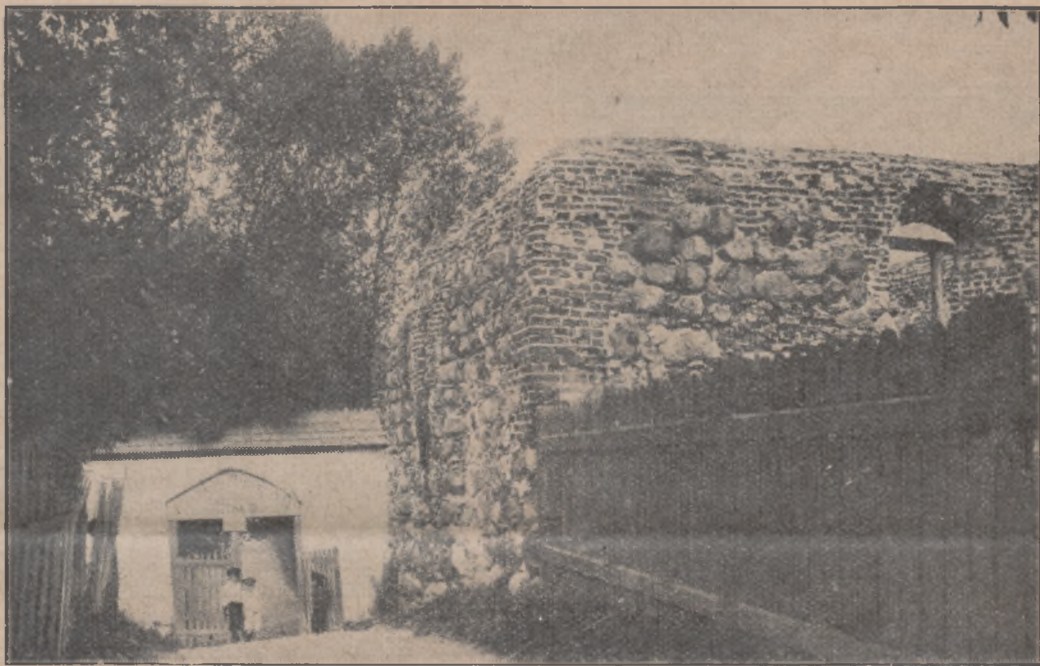
Pažymetina, kad nei Vilniaus lietuviškoji visuomenė, nei studentija šiose iškilmėse nedalyvavo.

NAUJOS KLIŪTYS.

Išėjo, kaip žinoma parėdymas, kuriuo amatų mokyklų mokiniai priverčiami mokintis, nes neišėję 7 skyrią liaudies mokyklos programos ir neturintieji tai paivirtinančio liūdymo, nebūsią prileisti į amatų mokyklas. Teorijoj nieko baisaus, kad amatininkai be savo amato privalės žinoti bent elementarines žinias iš geografijos, istorijos, gamtos. Praktikoj vienok atrodo kitaip. Štai lietuvių amatininkų yra net kelios dirbtuvės. Prašyta kuratorijos leisti atidaryti joms vakarinius kursus lietuvių kalboje vedamus. Kiek sykių prašyta, tiek sykių prašymai atmesta. Kiekvienu mat parėdymu lietuviams statomos naujos kliūtys.

JAU KITAIP KALBA.

Nesenai buvo lietuvių kiube Vilniaus lietuvių platesnis susirinkimas, kur svarstyta Didž. Lietuvos Kunigaikščio Vytauto 500 metų Jubiliejaus minėjimo reikalas. Tuo tikslu išrinkta net 5 narių komisija. Beto dar kun. prof. Kraujalis ir p. K. Stašys nupasako jo kelionėje į Ženevą ir Tautų Ligoje patirtus įspudžius, kame ir išsiskyrė mūsų atstovų pąšaipos tonas kalbant apie prof. Voldemarą. Įdomu k okiu tonu būtų

Trakų pilies griuvėsiai. Pilis statyta D. L. Kunig. Gedimino XIV amž. Dar šiandien pilies griuvėsiai liūdija apie buvusią Lietuvos galybę.

charakterizuojami mūsų Tautos atstovo darbai, jei jis dar šiandien būtų ministeriu pirmininku. Ateina galvon pasakėčia primenanti asilo drąsumą prie liūto mirties.

IŠ LIETUVIŲ STUDENTŲ GYVENIMO.

Po vasaros atostogų vėl suvažiavo miəstan vidurinių ir aukštesnių mokyklų moksleiviai. Mokiniams gimnazijose mokslas jau senai prasidėjo Universitete mokslo pradžia ɟik nuo spalių 6 d. Liet. Studentų sąjungoje numatoma žymesnių permainų Kaikurie vyresniųjų studentų, baigę mokslus. iš Sąjungos išstojo· Sąjungos pirmininkas K. Blažys savo veiklumu pralenkęs visus savo pirmtakūnus išvažiuoja studijuoti Prancūzijon. kiti vėl važiuoja Krokuvon, Varšuvon ir Poznanėn. Kairesnysis elementas su Vronu ir Karosu priešaky ieško sau šalininkų kitos rūšies sąjungai įkurti. Senesnioji sąjunga užtat pasipildo naujais nariais. Reikėtų neužmiršt lietuviams stoti daugiau į speciales mokyklas, negu į Universitetą. Ką gi lietuvių studentai baigę aukštuosius mokslus darys, kad jau Galicijos ir Varšuvos lenkams čia perankšta.

PAŽINO VIENI KITUS.

Visuotinosios Krašto Parodos Poznanėje metu kviesta visus kiek galima daugiau lankyti ją. Apskričių seimeliai visu smarkumu ėmė organizuoti ūkininkų ekskursijas ir siųsti jas į Poznanę. Rinko, žinoma, paklusnius ir atsidavusius, kurie reprezentuotų Parodoje lenkiškiausius kresus esant. Vežta ukrainiečiai. gudai ir lietuviai iš Gardino, Vilniaus ir Švenčionių apskričių net po kelias ekskursijas. Viena tokių ekskursijų buvo iš Linkmenų ir Švenčionelių apylinkės ūkininkų, kuriai vadovavo Švenčionių seimelio valdininkas Guślinauskas. Lietuvius atstovauti pakviesta taip pat Linkmenų patriotas lenkų mokytojas žinomas Swięcickis, kuris visu įnirtimu puola lietuvių mokyklas, skyrius ir šiaip sau žmonės.

Nežiūrint, kad Guślinauskis teikė Święcickiui ir jo žmonai įvairių privilegijų ir maitino atskirai daug geriau, negu lietuvius, visdelto Święcickis nesuprato lenkų politikos. Pamatęs, kad lietuviai sėdi su juo užvieno stalo, Święcickis pritrukęs kantrybės šoko lietuvius šmeižtt kaip mokėdamas. Święcickienė užprotestavo prieš tai, kad būtų lietuviams duodami kino-bilietai, pareikšdama, kad lietuviai ne broliai, jie priešai ir t. t. Užgautų lietuvių vardu atkirto jiems p. M· Święcickis nežinodamas kas veikti užkaukė lenkų himną. Lietuviai nemokėjo—negiedojo. Poznaniečiai. nematydami reikalo į barnių tarpą kišti himną, irgi tylėo. Solo pradėjo, bet neužbaigė tik vienas Święcickis. Poznaniečiai nepatenkinti už tokią prozą, pasiūlė Guślinauskui neštis kuogreičiausiai namo su tokiais ultrapatriotais ir broliais. „Lietuvis“ Święcickis grįžo smagus ir patenkintas, neva atlikęs savo misiją, labai pavizdingai.

PASISEKĖ MARYTEI.

Vilniaus miesto salėj š. m. 10 d. įvyko didelis rautas, surengtas Vilniaus miesto. Prezidento studentams, paminėti 350 m. jubiliejų, Vilniaus universiteto.

MŪSŲ KRAŠTO VAIZDELIAI

Pirmoji stotis—vakarininkas.

Kalvarijos bažnyčia prie Vilniaus.

Raute turėjo būti ir Lenk. Valst. Prezidentas, bet delei nežinomų priežaščių ankščiau apleido Vilnių. tad raute Valst. Prezidentą atstovavo Lenk. Premjieras Świtalskis su Ministeriais. Be to buvo daug įvairios didenybės ir Viln. Universiteto Profesoriai Atsilankiusių svečių skaičius siekė iki 1500 asm.

Pradžia rauto prasidėjo himnais, po ko orkestras išpildęs dar vieną dalykėlį nutilo. Na, ir prasidejęs salėj linksmas klegėsys minios, staiga aprimo, ir štai scenoj pasirodė mūsų dainininkė M. Francūzevičiutė. Galutinas susidomėjimas, publiką nutildė ir dainininkė uždainavo savo maloniai stipriu balsu.

Po dviejų padainuotų dainelių M. Francūzevičiutė, gauna didelę, gražią puokštę gėlių, kurią įteikė patsai Vilniaus miesto Prezidentas triukšmingom ora- ir nenutylant publikai, dainininkė, uždainavus dar vieną dainelę, tuomi ir baigė.

Susiįdomavęs Lenk. Premjieras Svitalskis dainininke, tarp kit ko sužinojo, kad M. Francūzevičiutė yra lietuvaitė, iš ko Premjieras buvęs labai patenkintas ir išreiškė dainininkei savo pagirimą su linkėsiais.

Kaip vėliau teko nugirsti iš įvairių kalbų, tarpe publikos apie mūsų dainininkę, buvo jos labai palankios jai.

Tenka palinkėti M. Francūzevičiūtei kad ir toliau jai sektūs suįdominti svetinvuosius, o tuomi pačiu augtų garbė mums ir mūsų Tautai.

Tegu kiekviena Lietuvė moteris stengiasi įžymiai triumfuodama atstovauti savuosius.

Reikia pažimėti, kad M. Francūzevičiūtė tik viena iš dainininkų tebuvo kviesta tame raute dainuoti.

Tuolabiau garbė jai!

Buvęs.

VYTAUTO DIDŽIOJO JUBILIEJAUS KOMITETAS

Vilniaus Ryt. praneša, kad prie Laikinojo Vilniaus Lietuvių Komiteto susidarė Vytauto Didžiojo Jubiliejaus Komitetas tokiam sąstate: Komiteto pirmininkas Vytauto Didžiojo Gimnazijos direktorius M. Šikšnys, šambelionas kun. d-ras A. Viskantas, Laik. K-to pirmininkas K. Stašys, d-ras J. Šlapelis, kanaunikas K.Maliukevičius, direktorius A. Petraitis, dekanas kun. N. Vaišutis, direktorius A. Rymas ir šio komiteto sekretorius kun. Prof. P. Kraujelis.

Atsakomasis redaktorius ir leįdėjas: R. Serafinavičius. — K. Levkavičiaus spaustave Vilniuje. Literatų g-vė 11